

Monitoring přežvykování pro efektivnější chov

Vyhledávání říjí v chovech dojeného skotu je jedním ze základních kamenů úspěchu. V mnoha podnicích už jej přitom nemají na starosti „jen“ lidé, ale využívá se některé z metod vyhledávání. V poslední době se dostává do popředí metoda kombinující sledování pohybu a detekci přežvykování jednotlivých krav. Díky tomuto systému se tak chovatel dozví nejen kdy je kráva v říjí, ale i další informace, například o jejím zdravotním stavu.

Na letošním čtyřlístku brněnských veletrhů získal cenu Grand Prix veletrhu Animal Vetex systém SCR Heatime, respektive jeho nové aplikace. Exponát vyrábí společnost SCR Israel, vystavovatelem byla firma Eurofarm systems, s. r. o. Jedná se o inovovaný systém pro monitorování zdravotního stavu krav a automatické vyhledávání říjí s doplňujícími aplikacemi a modernizovaným krčným senzorem pro přímé měření doby přežvykování, monitorování pohybové aktivity a její intenzity a identifikaci krav. Senzor funguje na bázi radiofrekvenčního přenosu dat, která jsou ukládána do paměti úložišť mikro-buňky ve dvouhodinových intervalech.

O podrobnější informace jsme požádali jednatelku společnosti Eurofarm systems, s. r. o., Janu Jelínkovou.

Eurofarm by původně spíše společnost, zaměřenou především na hygienu a zdraví mléčné žlázy. Postupně se ale stále více zaměřujete na širší, i technický sortiment. Proč to tak je?

Již od samotného založení Eurofarm systems v roce 2003 byla jednoznačná

snaha o komplexnost – odtud i slovo „systems“ v názvu společnosti. Nešlo jen o to, dodávat chovatelům pouze čistící a dezinfekční výrobky, ale poskytovat jim i poradenství, servis a další sortiment, díky kterému se budou stále posunovat dál. Sebekvalitnější dezinfekční výrobek nemůže zajistit dobré výsledky, pokud nejsou splněny další předpoklady pro dobré zdraví krav a vemene. Cílem vždy bylo dosáhnout na podnicích společně co nejlepších výsledků, zdraví a zisku. Proto jsme postupně do sortimentu zařazovali další navazující a rozšiřující produkty, poradenství i služby.

S tím souvisí například i dojící technologie či systém vyhledávání říjí a monitoring přežvykování?

Ano, i to byly další logické kroky na cestě ke zkvalitňování a lepším výsledkům. V roce 2009, kdy jsme začali spolupracovat se špičkovým specialistou na dojící technologie Dr. Dirkem Hömbergem, jsme zjistili, že na některých farmách může být a je limitujícím faktorem stav či nastavení dojící technologie. Proto jsme zařadili do sortimentu paten-

tované dojící stroje AktivPuls, které dokážou krávy podojit rychle, šetrně a fyziologicky a jsou kompatibilní prakticky s jakýmkoliv typem dojírny. Zároveň jsme vyškolili vlastní techniky a pořídili si přístroje pro kontrolu nastavení dojírny. To byl obrovský skok a přínos pro další posun výsledků u chovatelů.

Pokud jde o zatím poslední technický „přírůstek“ do našeho portfolia, tedy systém Heatime od izraelské společnosti SCR, byly důvody opět v souladu s naší vizí – tedy docílovat společně s farmáři ještě lepších výsledků, úspor a zisku pro zemědělské podniky. A protože jsme se doposud soustředili vždy především na vynikající zdravotní stav dojníc u spolupracujících podniků, byl Heatime nakonec jasnou volbou.

Proč jste se tedy rozhodli právě pro systém Heatime od izraelské společnosti SCR?

Před definitivním rozhodnutím a hodnou se společností SCR jsme tento krok dlouhou dobu zvažovali a plánovali. Jezdili jsme do zahraničí, hovořili s farmáři, kteří využívali v České



Jednatelka společnosti Eurofarm systems s. r. o. Jana Jelínková

republice dosud nepoužívané technologie. Zjišťovali jsme si ať již z tisku, studií či jinak dostupných informací, tak i od odborníků navštěvujících farmy v různých zemích světa, jaké jsou zkušenosti a ohlasy na jednotlivé systémy. Zajímaly nás parametry jak reprodukční, tak i monitoring přežvykování a přínos pro zdraví.

Právě z takto pečlivě vyhodnocených dat a hodnocení jsme dospěli k jednoznačnému závěru, že nejlepší volbou pro nás i naše chovatele je právě Heatime. Navíc systém Heatime byl jeden z mála verifikovaných systémů. To znamená, že bylo nezávislou institucí (Institut für Tierzucht und Haustiergenetik v Giessenu) provedeno porovnání, jak moc odpovídají skutečnosti data naměřená a vyhodnocená systémem. I v tomto hodnocení vyšel Heatime jako jasná a nejlepší volba.



Slavnostního předání ceny na brněnském výstavišti se zúčastnil i ministr zemědělství Marian Jurečka

Dnes je používán ve více než 50 zemích a na 25 000 farmách má 4,5 milionu respondérů. Zajímaly nás ohlasy jak z evropských chovatelsky vyspělých zemí, tak především z USA, kde je Heatime hojně využíván. Po dvou letech spolupráce s firmou SCR mohou říct, že naše volba byla nejlepší možná.

Prestížní soutěž Grand Prix Animal Vetex 2016 jste vyhráli s novými funkcemi zmíněného systému. Co od nich mohou farmáři očekávat?

Tyto nové funkce přináší chovatelům ještě dokonalejší nástroj pro řízení svého stáda a přehled jak o celku, jednotlivých skupinách, tak i o každé jednotlivé dojnici. Jedná se o následující novinky:

„Index říje“, který nevychází pouze z výstupů pohybové aktivity a křivky přežvykování, nýbrž kombinuje tato data ještě s délkou říje a časem uplynulým od předešlého říjového cyklu. Tak jsou data a vyhledávání říjí maximálně přesná a spolehlivá.

„Pravděpodobnost březosti“ vypočítává pravděpodobnost březosti nebo možné zmetání u všech krav po inse-

minaci. Ihned upozorní na plemence, které jsou zapuštěné a přesto mají podle „Indexu říje“ příznaky říje. Chovatel tak nepromešká u jalové krávy ani jednu říji, kterou by jinak odhalil až při sonografickém vyšetření.

„Skupinová rutina“ - aktualizace v reálném čase zvýrazňují neobvyklou aktivitu nebo přežvykování na úrovni skupin nebo celého stáda. Tak upozorní na možné problémy v rámci celé skupiny, jako např. šíření nemoci, skupinová panika, stres a další. Díky tomu má chovatel možnost ihned na tento stav reagovat a dříve a snáze zjistit a odstranit příčinu.

„ProCalve“ je nová sada upozornění v reálném čase v období těsně před a po otelení. Nabízí jedinečnou možnost nahlédnout podrobně na období telení. Můžeme tak získat okamžité informace o tom, že se blíží telení, nebo jej provází neobvyklý stres. Zároveň je zde „Upozornění na potíže po otelení“, které okamžitě upozorní na problémy po otelení. Opět se vychází jak z aktivity pohybu, tak i ruminace.

„Konzistence skupiny“ sleduje a analyzuje dlouhotrvající trendy

přežvykování a zvýrazňuje jakékoli nesrovnalosti na úrovni skupin jako například změny ve výživě, otevření nové silážní jámy, úprava složení krmné dávky, výskyt nekvalitního krmení a jiné. Nemonitoruje tedy jen jednotlivá zvířata, ale zároveň i celé skupiny a stádo. Mnohem rychleji tak vyhodnotí efekt změn ve výživě – ať již plánovaných, nebo nechtěných, například nekvalitní práce krmiče atd.

Chovatele by jistě zajímalo, proč by si při rozhodování měli pořídit právě systém Heatime. V čem vidíte hlavní výhody a přínos v praxi?

Máme zkušenost, že někteří chovatelé říkají, že pokud mají skvělé a zodpovědné pracovníky v živočišné výrobě, není potřeba si podobné systémy pořizovat. Toto přesvědčení je určitě pochopitelné a logické. Je ale potřeba si jasně říci, že technologie, která je s každou jednotlivou krávou prostřednictvím respondéru 24 hodin denně, kombinuje pomocí stovek algoritmů výstupy monitoringu pohybové aktivity, přežvykování, dává do souvislosti předchozí chování zvířete,

časové rozestupy předcházejících říjí, zkrátka veškeré získané a naměřené údaje, má před sebelepším pracovníkem značný náskok.

Přirovnala bych výstupy z programu k tomu, když si člověk řekne: „Dneska mi nějak není dobře, něco na mě asi leze. Nemám chuť k jídlu a bolí mě hlava, svaly a klouby“. Ještě nemá teplotu, nemá žádné viditelné nebo měřitelné potíže, ale už ví, že se nespíší o něj pokouší nemoc. Vezme si lék, uvaří si bylinkový čaj a vypotí se. A tohle je přesně hlavní funkce a přínos systému Heatime. Upozorní vás na to, že některá z vašich krav má potíže, že je potřeba se jí věnovat a případnému onemocnění předejít. Prevence = úspora!

Heatime je na českých chovech již druhým rokem. Jaké jsou skutečné a praktické zkušenosti chovatelů?

Musím pyšně říci, že v tomto ohledu splnil systém přesně to, co jsme od něj očekávali a proč jsme ho zařadili do portfolia. Ohlasy z podniků se shodují celkem jednohlasně na tom, že pokud jde o vyhledávání říjí, je systém naprosto spolehlivý a splňuje jak

SCR Heatime® HR System

Jedinečné řešení pro cílený management reprodukce a zdraví v reálném čase.



POŘÍDTE VAŠIM KRAVÁM OSOBNÍHO STRÁŽCE – SCR HEATIME

- ✓ Hlídá Vaše krávy 24 hodin denně, 365 dní v roce.
- ✓ Onemocnění najde až o dva dny dříve než doposud.
- ✓ Spolehlivě pohlídá probíhající porod.
- ✓ Má nejlepší výsledky ve vyhledávání říjí.
- ✓ Dohlédne na práci krmičů.
- ✓ Bude s Vámi neustále ve spojení.
- ✓ Zaplatí se Vám rychleji, než byste čekali.

PŘÍMÁ METODA MĚŘENÍ. NEHÁDÁME – MĚŘÍME PŘESNĚ! 😊



OCENĚNÝ EXPONÁT
GRAND PRIX 2016
ANIMAL VETEX

Eurofarm systems s.r.o. | Pučlice 72, 345 61 Staňkov | Tel.: +420 724 199 838 | www.eurofarm.cz | info@eurofarm.cz

u krav, tak u jalovic přesně to, co od něj očekávali.

Ovšem pokud vidí někde skutečně hmatatelný, vyčíslitelný a neoceníitelný přínos, pak je to jednoznačně v oblasti zdraví a prevence. Zcela bez diskuse dokáže Heatime v praxi najít a upozornit na zvířata, která začínají mít zdravotní problém. Pokud chovatel s takovým zvířetem ihned pracuje a udělá příslušné kroky (odpovídající skutečnému stavu krávy), pak se u velké části těchto dojnic podaří onemocnění předejít buď zcela, nebo jeho průběh a následky významně zmírnit. Do třetice nejčastěji kvitovaným přínosem je bezpochyby poporodní období. Pokud se kráva „nerozžvýká“ tak, jak by měla a v období po porodu vyhodnotí systém podezření na poporodní komplikace nebo onemocnění, chovatel se to ihned dozví. Tím pádem se podniky vyhnou těžkým poporodním stavům, krávy mají hladší vstup do další laktace. To je zpravidla odměněno vyššími nádoji a zdravím v průběhu laktace. Opět se dostáváme k prevenci a úsporám.

Většinu chovů, kde je SCR Heatime v provozu, je možné po předchozí dohodě navštívit a osobně prodiskutovat všechny praktické otázky.

Má vámi nabízený systém i nějaké slabiny?

Asi bych nyní měla říct, že v žádném případě ani jednu. Překvapím a odpo-

vím po pravdě, že mě napadají „slabiny“ asi dvě.

První je tak trochu s nadsázkou – mírně zvýšená pracnost ve stáji. Myslím tím to, že pokud si chovatel pořídí monitorovací systém, a chce jeho potenciál využít na 100 %, pak musí reagovat ihned na upozornění a hlášení systému, jít do stáje, najít příslušnou krávu a pracovat s ní. Jinak tak dosáhne kýžených výsledků. Musí tedy pracovat i se zvířaty, kterých by si jinak neměl šanci všimnout a tudíž by s nimi nepracoval. Heatime od SCR je špičkový manažerský nástroj, se kterým se ovšem musí pracovat, aby přinesl maximální výsledky.

Druhou nevýhodou může být, že systém Heatime není zatím propojený s programy na řízení stáda nebo dojírny. Někteří chovatelé to mohou vnímat jako velký problém a argumentují zvýšenou časovou náročností. Zde bych ráda použila čísla z velkých podniků (500 až 800 dojnic), které Heatime používají již delší dobu. Pokud jde o zadávání otelených krav, inseminací nebo dalších potřebných událostí, zabere to v praxi skutečně čas v řádu minut denně. Zástupci dotázaných podniků se shodli na 5 až 8 minutách. Přesuny v rámci skupin, které se provádí maximálně 1 x týdně pak vyžadují asi 15 až 30 minut za týden. Pokud bych jako chovatel dala na váhy přínos a zmíněnou časovou náročnost, je to faktor opravdu zanedbatelný.



Systém Heatime využívá již několik českých chovů

Jakou podporu od vás chovatel dostane při pořízení systému Heatime?

Když se podnik rozhodne pro pořízení SCR Heatime, zajistíme kompletní služby spojené s instalací a zprovozněním. A to od kontroly dosahu signálu, montáže veškerých součástí, instalace softwaru a zaškolení personálu. V případě potřeby můžeme pomoci i s navěšením obojků se senzory. Výhodou v průběhu provozu je možnost servisu přes vzdálený přístup. Tak je možné vyřešit většinu dotazů či případných potíží ihned a na dálku.

Zásadní otázkou je, jaká je u systému Heatime doba návratnosti?

Závisí to samozřejmě na výchozí situaci a na tom, co si od systému slibujeme. Pokud například podnik používá plošně hormonálně řízenou reprodukci, pak se můžeme bavit mj. o velké úspoře za hormony. Pokud vyhledává „ručně“ a nemá uspokojivou úspěšnost, můžeme očekávat výrazné zlepšení reprodukčních výsledků, dále zvýšenou možnost prodeje jalovic. A také snížení počtu inseminací a dávek. Totéž platí o zdravotním stavu, prevenci, kontrole efektivity léčby, vlivu změn ve výživě...atd. Oblastí, které může využití systému SCR Heatime ovlivnit a jejichž parametry může zlepšit je nespočet. I návratnost je tedy velmi individuální.

Pokud ale provádíme na chovech výpočet předpokládané návratnosti v konkrétním případě, vychází výsledná čísla někdy až překvapivě nízká – zpravidla v řádu kolem dvou let. Chovatelé, kteří si systém již pořídili, sami potvrzují, že byt nelze přesně vyčíslit každý jednotlivý přínos, námi uvedená doba návratnosti je reálná a pokud by se měli rozhodovat znovu, investovali by opět do tohoto systému.

V současné době nepanuje díky nízkým výkupním cenám za mléko velká ochota investovat. Jak se to dotýká zájmu o Heatime?

Vedení podniků v této době zcela pochopitelně zvažuje velmi pečlivě nejen každou větší investici, ale doslova každou korunu, kterou vydá. Díky vynuceným úsporným opatřením pak může občas neplánovaně docházet paradoxně ke zvýšeným ztrátám, když se úspory odrazí právě na zdravotním stavu nebo reprodukci. Na tomto místě bych ale ráda uvedla, že SCR Heatime má nejen velmi rychlou návratnost, ale naopak může mnoho peněz ušetřit a získat. Opakovala bych jen to, co již bylo řečeno výše. Ale zkušenost nejen zahraničních ale i českých chovatelů nám jednoznačně potvrdila, že tento monitorovací systém se opravdu vyplatí v jakékoli době.

Co by měli chovatelé při rozhodování o pořízení monitorovacího systému zvážit?

Rozhodně bych doporučila si dobře promyslet, co si od pořízení systému slibují, co jim chci řešit, jaké parametry zlepšit, kdo s ním bude pracovat atd. Podle toho by se pak mělo odvíjet další přemýšlení – kolik mohu ušetřit, co mi to může přinést. Jestli si pořídím systém na celé stádo, nebo nejprve na „akutní“ část a postupně dokoupím. Nebo zda chci přednostně řešit jalovice či jinou kategorii plemenic. Pokud bych hodnotila SCR Heatime, jedná se o kombinaci pohybové aktivity a monitoringu přezvykování se všemi dodatečnými funkcemi, které byly zmíněny výše. Ze zkušenosti mohu potvrdit, že přínos – manažerský, finanční, výživářský i zdravotní – prvotní investicí rychle vrátí a pak už vám jen přináší úspory a zisk v téměř všech oblastech řízení stáda.

Jana Velechovská
Foto archiv společnosti
Eurofarm systems s. r. o.



Náhled přehledného výstupu ze systému Heatime pro konkrétní plemenic. Modrá křivka znázorňuje přezvykování, zelená aktivitu. V okamžiku výrazného nárůstu aktivity a zároveň poklesu ruminace je indikována říje